

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 lipca 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt II C 1867/18 z powództwa A. O. przeciwko Miejskiemu Przedsiębiorstwu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., o zapłatę:

- 1. oddalił powództwo,**
- 2. nie obciążył powoda kosztami procesu,**
- 3. przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi na rzecz adv. M. D. kwotę 4.428 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.**

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając rozstrzygnięcie w części, to jest w zakresie punktu 1., któremu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. poprzez oddalenie powództwa w zakresie żądania wypłaty zadośćuczynienia oraz odszkodowania w sytuacji, gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynikało, że powodowi należy się odszkodowania oraz zadośćuczynienie za naruszenie jego dóbr osobistych,
2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 k.p.c. polegającego na ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, bez jego wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego oraz poprzez dokonanie ustaleń sprzecznych z treścią zebranego materiału dowodowego, w szczególności poprzez przyjęcie, że nie doszło do naruszenia powoda dóbr osobistych w postaci czci, godności i dobrego imienia, a w także uznanie, że pokrzywdzenie powoda ze strony pozwanego jest wyłącznie subiektywnym przeżyciem powoda.

W związku z tak postawionymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego

wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania z tytułu naruszenia dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty oraz 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty. Ponadto skarżący wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej mu z urzędu, oświadczając przy tym, że koszty te nie zostały opłacone w całości, ani w części.

Pozwany, w odpowiedzi na wniesioną apelację, wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Wstępnie należy odnotować, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu (art. 227 k.p.c.) nie są obarczone błędem i znajdują oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. Sąd Okręgowy przyjmuje zatem wskazane ustalenia za własne, dzieląc ich ocenę jurydyczną.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie jest trafny w sytuacji, gdy ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd I instancji pozostaje w zgodzie z dyrektywami zawartymi w przywołanej normie prawnej, zaś apelacja nie zawiera konkretnych uchybień, jakich dopuścił się Sąd I instancji w toku przeprowadzanego rozumowania, które to uchybienia

naruszałyby zasady logiki czy też przeczyły wskazaniom doświadczenia życiowego. Natomiast bez zasygnalizowania tak ujmowanych uchybień, kwestionowanie ocen przyjętych przez sąd na tej tylko podstawie, że z zebranego materiału dowodowego możliwe jest wywiedzenie konkurencyjnych wniosków, jest zabiegiem chybionym, choćby nawet mocno osadzonym w subiektywnym przekonaniu skarżącego. W aspekcie kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w takim kształcie stanowi wyłącznie wyraz własnego zapatrywania skarżącego i sprowadza się do gołosłownej polemiki z ocenami wywiedzionymi i przekonywująco uzasadnionymi przez Sąd I instancji, a także w konsekwencji, z opartymi na tych ocenach wnioskami, które legły następnie u podstaw poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych.

Podobnie, wywiedziony w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. błąd w ustaleniach faktycznych, w istocie nie kwestionuje prawidłowości podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, lecz wskazuje, że skarżący nie zgadza się z jej oceną w świetle norm materialnoprawnych, a prowadzącą do oddalenia żądania pozwu. W tym kontekście więc, a nie w płaszczyźnie prawidłowości poczynionych ustaleń, należy odnieść się do argumentacji przywiedzionej dla poparcia wniosków apelacji.

Zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., którego to naruszenia skarżący upatruje w odmowie zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia i odszkodowania, również okazały się chybione w sytuacji braku udowodnienia przesłanek, określonych w przywołanych regulacjach prawnych.

Prawidłowa pozostaje konkluzja Sądu I instancji, iż powód nie zdołał wykazać, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w postaci czci, godności i dobrego imienia. Powód dopatrywał się tych naruszeń w złożonym przez stronę pozwaną pozwie o zapłatę w sprawie o sygn. akt XVIII C 2637/17 oraz w nadsyłanych przez pozwaną wezwaniach do zapłaty w związku z nieopłaceniem przez A. O. kary za jazdę środkami komunikacji miejskiej bez ważnego biletu. Tymczasem pozwana spółka, kierując przeciwko powodowi pozew o zapłatę działała w ramach powszechnie obowiązującego prawa i tego typu działań nie można określić mianem nękania powoda, ani też, że zachowanie pozwanej spółki było nakierowane na pokrzywdzenie powoda. Uprawniony jest zatem wniosek, że pozwany obalił domniemanie bezprawności naruszenia dóbr osobistych, które miało być skutkiem ustalonych okoliczności, albowiem dochodząc opisanych wyżej żądań zapłaty kar za jazdę bez ważnego biletu działał w granicach prawa.

Ponadto, gdy chodzi o roszczenia majątkowe związane z naruszeniem dóbr osobistych, ustawa odsyła do reguł ogólnych dotyczących zasad przyznawania odszkodowania lub zadośćuczynienia (zdanie trzecie § 1 art. 24 k.c. i § 2 tegoż przepisu). Oznacza to, że w wypadku żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dobra osobistego przesłanką konieczną jest stwierdzenie winy po stronie osoby odpowiedzialnej (art. 448 k.c.), co w badanej sprawie nie zostało wykazane.

W konsekwencji należy przyjąć, za Sądem Rejonowym, że roszczenie odszkodowawcze powoda nie znajduje podstawy prawnej. Co więcej, skarżący nie wykazał żadnej przesłanki wynikającej z przywołanych regulacji prawnych, w tym bezprawności, winy, szkody, czy wreszcie związku przyczynowego między wskazanymi elementami, nie zrealizowały się więc przesłanki warunkujące przyznanie zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 448 k.c.

Natomiast subiektywne przeżycia powoda, związane z toczącym się postępowaniem sądowym o zapłatę, nie są przesłanką skutkującą stwierdzeniem naruszenia jego dóbr osobistych, w sytuacji niewykazania, jak wyżej stwierdzono, zachowania bezprawnego i zawinonego po stronie wnoszącej pozew spółki, korzystającej z prawa do sądu w celu realizacji słusznych, w jej przekonaniu żądań.

Jeśli chodzi o roszczenie związane ze szkodą majątkową, powód, choć domagał się zasądzenia kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania, nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność wysokości poniesionej szkody, nie wyjaśnił, w jaki sposób jego majątek miałby zostać uszczuplony o kwotę sięgającą podanej sumy. Szkada obejmuje swym pojęciem wszelkie koszty i wydatki poniesione w następstwie zdarzenia wywołanego szkodą, co wynika z kompensacyjnego charakteru odszkodowawczego. Dał temu wyraz Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 maja 2002 r., V CKN 1273/00 (nie publ.), stwierdzając jako rzecz oczywistą, że podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, iż odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem

wyrządzającym szkodę. (tak: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2004 r., III CZP 24/04). Jednakże ciężar dowodu wykazania wysokości szkody spoczywa na podmiocie dochodzącym odszkodowania, czemu powód nie sprostał (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w punkcie 1. wyroku oddalił niezasadną apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w punkcie 2. wyroku, według zasady słuszności (art. 102 k.p.c.), uznając, że w niniejszej sprawie zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony, wiodący do nieobciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego. Ugruntowane jest stanowisko, że trudna sytuacja majątkowa osoby przegrywającej sprawę nie może sama przez się stanowić podstawy do zastosowania dyrektywy zawartej w art. 102 k.p.c. Do przyjęcia, że w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony konieczne jest także, aby przemawiały za tym fakty związane z przebiegiem procesu, oceniane przez pryzmat zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.09.2013 r., I CZ 183/12, LEX nr 1388472). Kierując się wskazanym zapatrywaniem i wzięwszy pod uwagę nie tylko trudną sytuację finansową powoda, jego zły stan zdrowia, ale również szczególnie charakter roszczenia o naruszenie dóbr osobistych i subiektywne, choć bezzasadne, przekonanie o tymże naruszeniu, należało orzec kosztach na podstawie art. 102 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 3. wyroku, ustalając wynagrodzenie adwokata na poziomie 2.214 złotych brutto na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust. 3. w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, (tj. Dz. U. 2019 r. poz. 18).